

faltba pajtását. A sztorik egyébként utólag visszagondolva a fonákjukra fordulnak, hiszen Pif valójában tudálékos és arrogáns, míg a ragtapaszos macska szimpatikusán kétbalkezes, esetlen.

MANGA ÉS OTAKU Na és akkor ott vannak még a japánok! A japán képregény- és rajzfilmkultúráról a legtöbben akkor hallottunk először, amikor az 1998. június 8-án az ORTT nyolcmillió-harmincezer forint pénzbüntetést szabott ki az RTL Klubra a Dragonball-Z című japán rajzfilm sugárzásáért. Bár a döntés is sok hazai hívet szerzett a távol-keleti rajzfilmeknek, a hatóság minősítése mégis méltánytalan megközelítése a témának. Nézzük hát egy másik oldalról. Japán egy 130 milliós ország, ahol a világon a legtöbb papírra nyomtatott termék talál gazdára. Jogos a feltételezés, hogy az átlagos napjukból két-két és fél órát a zsúfolt metrón töltő businesszszamurájok nem Kantot és Proustot olvasnak, hanem ponyvát, lektúrt, de leginkább képregényt. (A manga szót egyébként egy Hokusai nevű fametszőművésznak köszönhetjük, aki kétszáz évvel ezelőtt Hokusai vázlatfüzete - Hokusai no Manga - címmel jelentette meg nyomatai egy részét. Ma a mangán mindenki a képregény japán változatát érti.) Egy átlagos japán mangakiadvány hetente jelenik meg 800-900 oldalon, mint mondjuk egy budapesti telefonkönyv, 3-4 millió példányban. Az összes mangakiadványból évi 2,3 milliárd darabot adnak el Japánban, és még nem beszélünk arról, hogy a legtöbb képregény külföldön is rendkívül népszerű. A rajongó- és

az amatőrtábor is meglehetősen nagy, egyes becslések szerint Japánban kábé ötvenezer mangaműhely működik, a választékot futballpálya méretű mangaboltokban térképezheti fel az, akinek van erre fölösleges négy-öt éve. Ezekben a boltokban megengedett a fizetés nélküli, állva olvasás, sőt külön szó is van rá: tacsijomi. A japán képregény nem olyasmi, mint amit itthon megszokhattunk. Nemcsak tematikában különbözik - bár a manga önmagában is gyakorlatilag minden témát lefed a békeharctól kezdődően a szado-mazo pornográfiáig -, hanem abban is, hogy ezek a képregények nem komplett jeleneteket rajzolnak meg egy-egy képen, hanem a film-, avagy montázszerűen különálló képekből építik fel a történeteket. Eisenstein valósággal imádná. Ez magyarázza a terjedelmet is: a japánok egy-egy képregényoldal elolvasásával átlag 3,75 másodpercet töltenek, egy Laurousse méretű manga tehát pont elfogyasztható egy átlagos vonatút alatt.

A „képregény istene”, a „japán Walt Disney”, Tezuka Osamu élete során több mint 150 ezer oldalt rajzolt, 500 könyve jelent meg, 33 tévésorozatot és 17 egész estés rajzfilmet készített. Amikor 1999-ben meghalt, éppen a Vatikán számára készített Biblia-képregényt. Bár megképregényesítette a Bűn és Bűnhődést és a Faustot is, a legnagyobb sikert mégis a Tetsuwan Atommal érte el, ami Japánban a mai napig legenda, Amerikában pedig Astro Boyként a legnézettebb tévéműsor volt. ➔

Az Astro Boy egy robotgyerek története, aki a békéért harcol a gépek és emberek csöppet sem harmonikus világában. Tezuka a XXI. század Pinokkióját kívánta megrajzolni, aki majdnem tökéletes robot, és életét a harc mellett az tölti ki, hogy minél emberibb, minél érzelemgazdagabb legyen. A mangák ismertetőjegye, hogy bár a szereplők és a helyszínek jellegzetesen japánok, a történetek Tokióban, Neo-Tokióban, Oszakában vagy ezekre hasonlító fantáziahelyeken játszódnak, a szereplők kinézetre mégsem ázsiaiak, hanem eltűzöttan euroamerikai fizikuskájúak, nagy, kerek, kék szemekkel. A legtöbb történetben a főszereplők kitűznek valami célt maguk elé, és azt minden áron igyekeznek megvalósítani. A lényeg a kitartás, a küzdelem és a fejlődésre, jobbá válásra való igény. A legjobb mangákból, függetlenül attól, hogy felnőtteknek szólnak-e, mint a Dragonball, a Tetsuwan Atom vagy a Tsubasa, avagy a gyermekeknek, mint a Sailor Moon vagy a Pokemon rajzfilmek, akár sokrészes tévésorozatok, akár egész estés mozifilmek készülnek. Ettől aztán a figurák még népszerűbbek lesznek, az alkotók pedig újabb

**EGY MIJAZAKI CSUTOMU NEVŰ
FÉRFI HÁROM KISLÁNYT
ÖLT MEG, MARADVÁNYAIKAT
A KEDVENC MANGAHŐSNŐJÉNEK
NEVÉBEN JUTTATTA VISSZA
CSALÁDJAIKNAK.**

százmillió jenekhez jutnak hozzá, és mindenki nagyon boldog.

A japán nyelvben külön szó van arra, aki - jó részt a mangáktól való függőségének köszönhetően - teljesen elveszíti kapcsolatát a külvilággal, azaz bekattan: ez az otaku. Egy Mijazaki Csutomu nevű férfi három kislányt ölt meg, maradványaikat a kedvenc mangahősnőjének nevé-

ben juttatta vissza a családjaiknak. Letartóztatásakor rengeteg pornóvideót és pornográf mangát találtak nála. W. Gábor 14 éves sárvári Dragonball-néző a sikertelen öngyilkossági kísérlete előtt búcsúlevelében ezt írja: „Nem bírom ki a Dragonball nélkül, mert ha nem láthatom, semmit sem ér az életem.” Ezzel együtt a keményvonalas mangafüggők többsége - jó néhány százezer ember - ártalmatlan, legfeljebb csak némileg zizis. A problémát felismerték, helyi értékén kezelik, a megoldás egyelőre várat magára.